

24
1773, 2
~~P. 1776~~
Präsumpt.
19/1
DISSERTATIO IVRIDICA

DE

VERA INDOLE AGRORVM
VECTIGALIVM

SECVNDVM

IVRIS ROMANI DOCTRINAM

QVAM

PRÆSIDE

VIRO CONSVLTISSIMO

GEORG. SAM. MADIHN

IVRIVM PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO

ACADEMIAE REGIAE VIADRINAE

PRAECEPTORE SVO OMNI OBSERVANTIA COLENDO

DIE XXV. NOVEMB. A. MDCCCLXXIII

IN AVDITORIO IVRIDICO

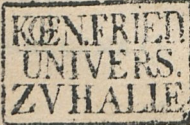
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVCTOR RESPONSVRVS

GEORG. FRID. CHRISTOPH.

RIEDIGER

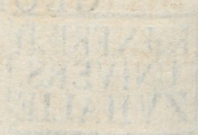
BEROLINAS.

TYPIB FRIDERICI WILHELMI BIRNSTIELL.

REG. PRIVIL. TYPOGR. BEROL.

VERA INDOLE AGRORVM
MAGNIFICENTIA
II. FRIBERONIANAE DOCTRINAE
GEORG. FRID. CHRISTOPH.
RIBBGER
BEROLINAE

FRIBERONIANAE DOCTRINAE
MAGNIFICENTIA

V I R O
I L L V S T R I S S I M O
A T Q V E
E X C E L L E N T I S S I M O
C A R O L . I O S E P . M A X I M I L I A N O
L . B . D E . F Ü R S T . E T . K U P F E R B E R G
R E G N I . B O R V S S I C I . O M N I V M Q V E . T E R R A R V M
B O R V S S I C A R . E T . B R A N D E N B V R G .
C A N C E L L A R I O . S V P R E M O
I V S T I T I A E . S T A T O R I . S V M M O
A T Q V E
M I N I S T R O . S T A T V S . I N T I M O
M A E C E N A T I . S V O . I N D V L G E N T I S S I M O

H A S C E
STVDIORVM. SVORVM. PRIMITIAS

IN

SVMMAE, REVERENTIAE. SIGNVM

CVM. VOTO

OMNIS. GENERIS. PROSPERITATVM

SACRAS. ESSE. CVPIIT

OMNIVM. MAXIME. DEVOTVS. CLIENS

GEORG. FRID. CHRISTOPH. RIEDIGER

BEROLINAS.

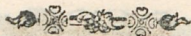

PROOEMIUM.

De Differtatione conscribenda mihi meditante et thema tam controversum, quam viribus meis quodammodo adcommodatum, eligere volenti, illud ex *iure emphyteutico* occurrit. Non quidem negandum et hanc materiam multis difficultatibus esse obnoxiam, multosque *Viros doctissimos* alioquin atque *consultissimos* dum illas tollere studuerunt, in mare errorum incidisse, in quo naufragium erat inevitabile. Liceat mihi ad meam sententiam

A tuendam,

tuendam, quaestionem adferre *an emphyteusis sit species domini*, quantis quaeso somniis affirmativa est subfulta? Torquentur leges ad opinionem probandam, quae tamen merum inventum *Doctorum* atque *Glossatorum* est, et sic haec doctrina densissimis erroribus impletur. Vides ergo B. L. me non levidense thema elegisse mihi que maximis cum *Viris* rem esse. Priusquam vero me ad opus ipsum accingo, *Te* rogatum esse volo, ut mihi ignoscas, si non omnia ex voto sunt exantlata: cum etiamsi desint vires, tamen sit laudanda voluntas. In *quatuor* Dissertatio mea abit *Capita*, cuius *primum* originem emphyteuseos continet eiusque notionem evoluit, *secundum* refutationi eorum, qui emphyteusi speciem domini inesse contendunt, dicatum, *tertium* qualitates emphyteuseos examinat et denique *quartum* modos emphyteusin amittendi indicat.

CAPVT I.

DE ORIGINE ATQVE NOTIONE
EMPHYTEVSEOS.

Antequam de origine emphyteuseos agam, in etymologiam vocis inquirendum esse mihi videtur. Graeca vox est ab antiquo verbo *εμφορτίω*, id est, infero, planto vel *φορτίω* et *φορτίων*, id est, plantarium, oriunda. Apprime cum re emphyteuticaria haec derivatio convenit: eiusmodi enim bona plerumque sterilia atque inculta sub meliorationis lege concedebantur, aratio et plantatio vero praecipuas agriculturae constituunt partes. Triplex huius vocis est sensus. Aliquando sumitur pro re emphyteuticaria, quo in sensu significat rem immobilem in aliquem translata sub conditione annui canonis soluendi *L. 15. §. I. D. Qui salisd. cog.* aliquando pro contractu emphyteutico *L. 1. Cod. de iure emphyteutico* et est contractus consensualis, quo dominus rem immobilem in eum derivat, qui, annum canonem se soluturum, promittit. Aliquando tandem sumitur pro iure emphyteutico, de quo solo, qua iure reali, mihi sermo est.

§. II.

His praemissis, iam mihi de origine emphyteuseos erit agendum. Dispiciam primo, an inter agrum vectigalem atque

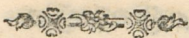
emphyteuticarium differentia quaedam sit quaerenda. Sunt quidem, qui ex rubrica *Tituli ff. si ager vectigalis vel emphyteuticarius petatur*, colligunt haec verba non esse synonyma et agrum vectigalem ab emphyteuticario differre tanquam genus a specie, ita ut omnem agrum emphyteuticarium vectigalem quidem, sed non omnem vectigalem, emphyteuticarium esse contendant, illamque differentiam in verbis *L. 1. pr. D. Si ager vectig.* „agri civitatum, alii vectigales, alii non vectigales vocantur“ quaerunt. *FABRI Ration. in Pandectas ad h. t.* Si vero *Triboniano* fides habenda, eum, quem eius aevo emphyteuticarium agrum appellabant, vectigalem olim nominaverunt. Comprobat hanc convenientiam lectio Florentina, ubi legitur: *si ager vectigalis id est emphyteuticarius petatur.* Accedit *L. 15. §. 2. D. qui satisd. cog. dici* „sed et qui vectigalem agrum id est emphyteuticarium agrum possidet, possessor intelligitur.“ Partibus itaque *ANTONII FABRI, ICTI* alioquin subtilissimi, stare cur non possim, habes B. L. rationes.

§. III.

Habent originem agri vectigales a Romanorum bellis. Devictis enim gentibus, hic, relicta libertate, legibus suis viventium annuum imponebant tributum, vnde hi populi *tributarii* seu *stipendiarii* dicebantur. Interdum etiam illas gentes bonis agrisque suis privabant, colonisque ex urbe deductis hi agri occupati inque reipublicae patrimonium redacti dividebantur, qui ex agrorum proventu aliquam *reipublicae* partem offerre tenebantur quae pars voce communi omnibus

bus emolumentis publico praestandis *vectigal* denominabatur, et hinc differentia inter gentes, quibus tributa imposita et qui vectigalia soluebant. Notari hic meretur EZECHIEL SPANHEMIUS in *Orbe Romano seu Exercitat. ad L. 17. D. de statu Rom.* PETRUM BURMANNUM *de vectigalibus pop. Rom.* quem in delineanda horum agrorum natura sequendum duxi, cum in laudata Dissertatione illam diligenter investigauerit, si euoluis, tria genera agrorum vectigalium cum enumerasse videbis. Primum genus erat, cum populus aliquis omnia diuina humanaeque in populi Romani ditionem daret vel cum armis subactus agro multaretur: hi agri urgente necessitate vendebantur, imposito tamen vectigali et ea lege, vt, si postea aerarium soluendo esset, acciperent pecuniam et agrum redderent. Vid. BURMANN *l. c. p. 7.* Alterum genus agrorum vectigalium est, cum populus Romanus agrum ex hostibus captum, victis ademptum militibus in emeritorum stipendiorum et strenue in bello navatae operae praemium dividebat, vel plebem inopem et seditiosam in eos deducebat. Deducti erant obstricti vectigali, ita ut, pro modo iugerum, quem accipiebant, aliquid in aerarium *populi Romani* inferrent: aliquando sine onere concedebantur: agri modo excedente colonorum numerum, illi, qui supererant, vel vectigalibus agris iam diuisis subiiciebantur, vel in commune relinquebantur, *compascua* dicti, vel aliquando veteribus possessoribus reddebantur, vel etiam publice fiebant et locabantur. BURMANN *l. c. p. 14.* Tertium vectigalium agrorum genus erat, cum populis devictis et impe-

rio subiectis agri relinquerentur sub certo et annuo vectigali* Et municipia habebant quosdam agros vectigales, ex quorum redditu municipiorum onera sustinebantur, sacra perficiebantur aedes sacrae et communes sartae tectaeque conservabantur: de quibus. Vide L. 13. §. VI. D. de act. emt. in qua pro voce LEGATA legendum esse *vectigalia* recte monet Cujacius lib. 5. *Observ. ult.* Privabantur his agris multae civitates cum religio Christiana ab *Imperatoribus Christianis* introduceretur. CONSTANTINUS M. et CONSTANTIUS illos plurimis civitatibus detrahebant et adimebant, restituit vero civitatibus illos IULIANUS. *Vid. L. 1. Cod. Th. de locat. fundi iuris emphyteutici et reip. et templ.:* „*Possessiones publicae civitatibus iubemus restitui, ita ut iussis aestimationibus locentur, quo cunctarum possit civitatum reparatio fieri.*“ Idem sancit L. 2. *Cod. Th. de div. praed.* De his agris etiam loquitur L. 1. D. *si ager vectig.* quae illorum conditionem sic describit: *vectigales vocantur, qui in perpetuum locantur: id est haec lege ut tamdiu pro illis vectigal pendatur, quamdiu neque ipsis qui conduxerint neque his qui in eorum locum successerint auferre eos liceat.* Haec diversa vectigalium genera sub imperatoribus subversa et immutata sunt, quas mutationes accurate recenset BURMANNUS *in cit. dissert. Cap. IV.*

§. IV.

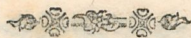
Iam quaeritur quid sit *iur emphyteuticum*? Notio eius mihi sic erit evoluenda, ut omnes species, quae *iur emphyteu-*

phyteuticum non continent, excludantur. Ex legum tenore adparet, illud nihil aliud esse, nisi *ius omnem utilitatem ex re aliena immobili in perpetuum percipiendi sub conditione annui canonis praestandi*. Ope huius definitionis, ius emphyteuticum facillime non ab usufructu solum, sed et a praediis Germanorum censiticis, emtione venditione, locatione conductione et feudo distinguere possumus. In iuris emphyteutici differentiam ab usufructu si inquirimus, triplicem eam esse adparet. Prima in eo quaerenda est, quod ad emphyteuticariam rem requiratur quod sit *immobilis res*, ex qua utilitatem percipiendi ius habeo, in usufructu et *res mobilis* esse possit per *L. 7. pr. D. de usufructu et quem: quis utat. fruatur*. Secunda differentia in eo latet, quod in iure emphyteutico ius *omnem* utilitatem ex re aliena percipiendi habeam, in usufructu vero perceptio utilitatis sit restricta. Tertiam denique quod attinet differentiam, in eo consistit, quod hoc ius *in perpetuum* competat per *L. 1. D. si ager vectig. id est emphyt. pet.* usufructus vero sit temporalis, nec in successores devolvi possit, sed morte usufructuarii finiatur per *L. 3. §. III. D. Quib. mod. usufruct. vel usus amitt.*

§. V.

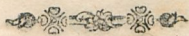
Absolutis iam differentiis, ius emphyteuticum inter et usufructum, iam fundamentum distinctionis mihi erit indicandum praedia Germanorum censitica inter et emphyteutina. Sequenti distinctione id fieri posse, credo. Vel mihi ius competit ex re aliena immobili, omnem utilitatem in perpetuum

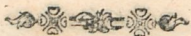
petuum percipiendi sub conditione *canonis* soluendi, vel sub conditione census soluendi. In priori relatione est *emphyteusis*: ex posteriori *praedia Germanorum censitica* oriuntur ex conditione servili rusticorum in Germania orta. *Conf. I. H. BOEHMERI Diss. de imperfecta libert. rusticorum in Germania.*

§. VI.

Et ab emtione venditione et locatione conductione differt *emphyteusis*: et quidem a priori in eo, quod 1. in emtione venditione *pretium* constituatur *dignitati rei respondentis*, quod semel et ab initio soluitur, in *emphyteusi* vero *annuum* est et quotannis penditur, ob quod recte scribit *Baldus ad Tit. C. de iure emphyt. In emphyteusi dominum obligari ad patientiam successivam, sic ut cum venditur ususfructus, in venditione vero momentaneam traditionem totum contractum absolvere, et liberare venditorem, nisi res postea evincatur* 2. ex venditione omne ius venditoris transire ad emtorem, nisi quid nominatim exceperit, cum emtio venditio sit contractus dominii translativus, is vero qui *emphyteusin* concedit, eius dominium retineat: quod infra pluribus demonstrabitur. 3. quod, tamen si *pretium* non solvatur, res vendita ob id non repetatur, sed contractus saluus maneat per *L. 9. et 12. Cod. de contrah. emt.* cum e contrario *emphyteusis* non soluto *canone* redeat ad eum, qui concessit 4. quod in emtorem omne periculum rei emtae transeat, atque etiam si ea tota pereat, nihilominus *pretium* solvat §. 3. *Institut.*

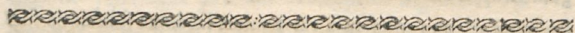

Infit. de emt. et vend. In emphyteusi vero totius rei interitus spectat ad concedentem, ita scilicet, ne in posterum pensionem exigat per *L. 1. Cod. de iure emphyt.* A locacione conductioe vero emphyteusis differt. 1. quod in locacione conductioe pensio correspondeat fructibus, non aeque in emphyteusi. 2. Conductor culpa etiam si sua expulsus, meliorationes detrahat p. *L. 19. §. IV. D. locati*, emphyteutae vero non liceat *L. 2. Cod. de iure emphyt.* 3. Conductor consequatur remissionem ob sterilitatem, quantumvis ad longum tempus duret conductio, emphyteuta e contrario omne damnum ex quo non ipsa rei penitus laedatur substantia suis partibus adscribere debeat ex sanctione *L. 1. Cod. de iure emphyt.* 4. quod conductor expelli possit ob simplicem cessationem unius anni et propter necessitatem habitandi, domino, ex recenti causa, supervenientem *L. 3. C. de Locato* et ibi GODOFREDVS in notis: emphyteuta vero domini necessitate non cogitur cedere, nec potest expelli ob simplicem cessationem unius anni, sed tunc demum, si mora triennii intercesserit per *L. 2. C. de iure emphyt.* 5. tandem, quod iuri colonario praescribi non possit per *L. 3. C. de praescript. 30. vel 40. annor.* bene tamen ius emphyteuticum praescriptione longi temporis adquiratur arg. *L. ult. C. de praescr. long. temp.*

§. VII.

Denique mihi erit ostendendum quatenus feudum ab iure emphyteutico sit diversum. Duplex potissimum differentia notari meretur. Prima in eo sane consistit, quod feudum nullam pensionem annuam habeat, nec ad quemlibet haeredem alioquin inhabilem transeat, in iure emphyteutico autem contrarium obtineat, et secunda, quod in feudo sit iuramentum et fidelitatis obligatio, quae non est in emphyteusi, ubi pensio annui canonis sufficit,

CAPVT. II.

DE DOMINIO UTILI IN IVRE EMPHYTEV-
TICO EXVLANTE.

§. I.

An te omnia iam post evolutam emphyteuseos notionem vulgaris sententia, emphyteusin speciem quandam dominiū esse, et quidem dominium utile continere, mihi erit reicienda, cum distinctio dominiū in utile et directum non toto solum *iure Romano* ignoretur et a doctoribus tantum excogitata sed etiam essentiae dominiū sit adversa. Distinctio duplicis in rem actionis magnam hanc *interpretibus* errandi occasionem praebuit, existimantibus sicuti *actio in rem alia directa* est, *alia utilis*, ita et dominium duplex esse *directum* unum, *utile* alterum,

alterum, etiamsi nullum locum *iuris Romani* proferre possint, quo haec distinctio probetur. Ex tribus potissimum fundamentis sententiam commentitiam hanc doctorum me refutare posse spero: nempe 1. ex ipsis *legibus Romanis*, 2. ex historia emphyteusum et 3. ex impossibilitate distinctionis in plenum atque minus plenum et posterioris in directum atque utile.

§. II.

Primum fundamentum quod attinet, ex ipsis *legibus* desumptum, evincitur ex *L. i. §. I. D. Si ager vectig. id est emphyteut. pet.* quam si evolvimus, expressis verbis in hac lege dicitur. „*Qui in perpetuum fundum fruendum conduxerunt a municipibus, quamvis non efficiantur domini, placuit tamen eis competere in rem actionem adversus quemvis possessorem.*“ Opponi quidem posset, verba: *quamvis non efficiantur domini*, sic esse accipienda ut non proprie quidem domini fiant, dominium vero utile *emphyteutae* non esse denegandum, cum *actio in rem adversus quemvis possessorem non solum, sed et adversus ipsos municipales ei* competat. Ergo si ei, qui vectigalem fundum conduxit, actio in rem competat non tantum adversus quemvis possessorem sed et adversus ipsos municipales, fatendum videri, conductorem ex hoc genere contractus fieri *dominum*; sed respondendum, actionem hanc in rem adversus ipsos municipales summa ex aequitate atque utilitate proposuisse *praetorem*; ut facilius municipales inveni-

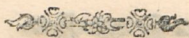

rent conductorem, qui fundos civitatis vectigales vellet in perpetuum conducere, sciens futurum ut eo nomine actionem in rem et exceptionem haberet etiam contra dominum, quamvis tamea non efficiatur ex eo dominus: quod sequenti modo evinco. Actio in rem ut supra iam monui §. *praec.* duplex est, *directa* una, altera *utilis*. Directa ei tantum datur, qui est dominus vel *iure gentium*, vel *iure civili* L. 23. D. *de rei vindicat.* Nam cum vindicatio, sic ut et ceterae actiones omnes, detur a praetore, praetor autem duplicem domini differentiam agnosceret, unam *bonitarii*, aliam *quiritarii*, quam et tota vetus iurisprudencia agnovit, consequens est, ut ex hac quoque duplici causa det vindicationem, domino scilicet. *Quiritario et Bonitario*: qua *Bonitarii* adpellatione continetur *quisquis dominus est, sive iure dumtaxat gentium, sive ex auctoritate praetoris*, qualis est bonorum possessor L. 1. D. *de bonor. poss.* ac *utilis vindicatio* etiam datur ei, qui *nullo iure dominus est* i. e. neque gentium, neque civili, ne sit in potestate iniusti cuiusque invaloris occupata possessione, eo praetextu, quod non sint domini, ius eorum laedere, et plus cautionis in rem sit quam in personam. Si itaque emphyteuta dominus esset, vel dominus *Quiritarius* vel *Bonitarius* ut sit necesse foret, non enim agnoscerent *iureconsulti* alium dominum. Iam eum *Quiritarium* non esse per se patet, ergo *Bonitarius* esse deberet, quod tamen aequè falsum et vel ex eo intelligi potest, quod domini *bonitarii*, ut supra monui, haberent actionem in rem *directam* L. 9. C. *de rei vind.*

vind. iunct. L. 75. D. de iur. dot. Accedit, quod in *L. 2. et 3. Cod. de iure emphyt.* Iustinianus semper dominium in re emphyteuticaria iuri emphyteutico opposuerit, quod fieri non potuisset, si emphyteusi dominii species inesset. Denique dominium fundorum vectigalium in emphyteutam non transferri vel exinde colligo, quod *usucapi* illi non possint, scilicet adversus civitatem, cuius sunt *per L. 12. §. In vectigal. D. de Publ. in rem act.* Nam cum usucapio nihil aliud sit quam *adiectio et adeptio dominii* quis obsecro effectus illius propositionis esset: *Fundum vectigalem adversus civitatem et municipes usucapi non posse*, si non civitas et municipes domini manerent.

§. III.

Secundum meum fundamentum fini meo inserviens desumtum est ex *historia emphyteusum*. Constat enim ex *L. 1. C. de iure emphyt. et §. III. Instit. de locat. cond. tempore sectarum* apud Romanos inter duas *ICtorum* sectas disputatum fuisse utrum emphyteusis ad *locationem conductionem*, an vero ad *emtionem venditionem* referre vellent, et denique, postquam sectae studium *Romae* efferbuerat, a *ICtis* *erciscundis* receptum fuisse, emphyteusin esse *speciem quandam locationis conductionis*, et quidem, *locationem perpetuam*, donec tandem *per L. 1. C. de iure emphyt.* emphyteusis ex *constitutione imperatoris Zenonis* ius aliquod tertium, atque peculiarem contractum tam ab *emtionem venditionem*, quam

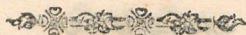

locatione conductione diversum constituere coeperit. Ex quibus recte colligi posse infero, emphyteusin dominium utile non continere, nam si contineret, cur obsecro non ad emtionem venditionem retulissent, cum emtio venditio contractus fit domini tranlativus non aequae locatio conductio, nisi convicti fuissent acutissimi illi Icti, emphyteutae nullum plane dominium esse tribuendum. Pertinent huc etiam verba THEOPHILI in §. 40. *Inst. d. R. D.* οὐ τὰ επικυρίασμα καὶ τριβυτάγια ἔχοντες πάσαι, κατὰ συνεχόμενον ὄχημα, ἢ βασιλείας, καὶ ἦσαν δεσποταί: ἢ γὰρ δεσποτία αὐτῶν ἢ ἢ παρὰ τῷ δήμῳ, ἢ παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἀλλ' ἔχον τὴν ἐπ' αὐτοῖς χρεῖσιν καὶ ἐπικυρίασιν καὶ πληροῦσά τινε κατοχὴν, ὡσεὶ δυναὶ εἶναι καὶ ἐφ' ἰστίων μεταφέρειν καὶ κληροῖ μοις παρατίμειν. Τῶν γὰρ Ἰταλικῶν εἰρηῶν ἦτορ δίκαιον οἱ δεσποταί τῶν δεσποτιῶν ἔχον. Quae verba sequentem in modum vertit *ICTus Belgii celeberrimus CORN. VAN BYNKERSHOEK* in *Opusculis* p. 131. *Qui olim ex concessione populi vel principis stipendiaria vel tributaria habebant praedia domini non erant: cum dominium illorum erat aut apud populum, aut apud principem, sed usum et fructum eorum habeant et plenissimam possessionem, ita ut et transferre possent in alios et ad haeredes transmittere. Italicorum autem fundorum domumque domini dominium habebant.*

§. IV.

Tertium denique fundamentum est, quod haec distinctio domini in plenum atque minus plenum et posterioris in utile atque directum inanis fit, cum essentiae domini repugnet. Quo iusto ordine procedamus 1) domini definitio

definitio erit formanda eiusque essentia constituenda, et deinde 2) eius applicatio ad hanc distinctionem facienda. Dominium ius involvere et quidem ius in re per se patet, sed in quam rem iam videamus. Ponamus rem, quae tanquam obiectum iuris homini competentis consideranda, vel est in proprietate alicuius vel minus, priori in casu est *res propria*, posteriori in casu, *res nullius* est. Res propriae itaque sunt quae in proprietate alicuius sunt. Proprietas vero nihil aliud est quam *dominium* L. 1. §. 1. D. ad Sct. Silian. „*Domini appellatione continetur qui habet proprietatem, etsi usufructus alienus sit et L. 13. pr. D. de acquir. rer. dom.* ubi dicitur: *Si procurator rem mihi emerit ex mandato meo, eique sit tradita meo nomine, dominium mihi id est proprietas acquiritur etiam ignorant.* Si itaque haec duo synonyma sibi invicem substituimus, res proprias esse, quae in alicuius dominio sunt, facili negotio perspiciuntur. Hae res propriae iam vel in mea sunt proprietate, vel in proprietate alterius, priori in casu sunt *res propriae in specie tales*, posteriori vero *alienae*. Proinde facile est ad intelligendum, dominium esse ius in re propria in specie tali; cum vero res propriae dicantur, quae in bonis seu patrimonio alicuius sunt, patrimonium vero iura contineat, quae alicui cum exclusione reliquorum omnium competunt, consequitur ut ius in re propria ita comparatum esse debeat, ut omnes alios de eadem in perpetuum excludere possimus: iam dominium est ius in re propria, ergo dominium, si alterius eius definitio spectatur, non est nisi *ius proprium a iure*

re alterius privati, independens de re disponendi cum exclusione aliorum perpetua.

§. V.

Iam quae essentiam dominii constituentem videamus. Dominium ius proprium esse a iure alterius privati independens de re disponendi cum exclusione aliorum perpetua *ante*. §. ostendimus. Duo constitutiva dominii notionem involverunt apertum est, quorum primum est ius de re disponendi cum exclusione aliorum perpetua, alterum vero ius proprium a iure alterius privati independens. Ubiunque itaque haec duo constitutiva non inveniuntur, ibi nec dominium esse potest. Iam in sic dicto dominio minus pleno, seu directo atque utili, haec essentiam dominii constitutiva non reperiri, haec distinctiones ideo essentiae dominii prorsus repugnare, mihi erit ostendendum.

§. VI.

Antequam promissis meis stem, quid nostris doctoribus sit dominium plenum atque minus plenum posteriorisque subspecies, directum, puta, dominium, atque utile, videamus. Sic autem distinguunt: vel cuidam facultas est de re disponendi utilitatemque omnem percipiendi, vel non, priorem, dominium plenum, posteriorem vero minus plenum habere contendunt. Iam si quis non habet dominium plenum, illum qui habet particulam iuris de re disponendi cum iure omnem utilitatem

litatem percipiendi dominum utilem, eum vero, qui reliquam partem iuris disponendi cum directione superiori quadam detinet, dominum directum vocant. Distinctionem hanc plane inanem esse, iam vel exinde evinco, quod genus sit non ens, cum omne dominium semper plenum esse debeat. 1) enim is, cui dominium minus plenum adscribitur, non habet ius de re disponendi cum exclusione aliorum perpetua, neque directus, neque utilis, cum ius disponendi sit divisum, adeoque non pro libero arbitrio disponere possit, et ius utendi fruendi non ius domini cuiusdam involvere queat, quod verba *L. 1. §. 1. D. ad SCt. Silanianum* expresse indicant: *domini adpellatione continetur, qui habet proprietatem, etsi ususfructus alienus sit*, 2) nec dominus minus plenus ius proprium a iure alterius privati independens habet, cum ius eius ad solum rei usum restrictum sit, atque directionem superioris aliquam agnoscere teneatur, adeoque propter ipsum ius domino competens certos limites in suis de re aliena dispositionibus servare teneatur. Lubentissime itaque hac distinctione superfedemus, cum non solum toto iure Romano ignoretur, sed etiam essentiae domini sit adversa. Finem iam huic capiti impono, cum haec allata ad refutandam sententiam doctorum sufficere mihi videantur.

C

CA-

CAPVT III.

DE QUALITATIBVS IVRIS
EMPHYTEVTICI.

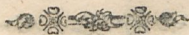
§. I.

Hisce absolutis, quaeritur iam quale ius tandem emphyteutae competat cum ius domini illi sit denegatum, quaeque qualitates sint iuris emphyteutici. Hac in quaestione decideanda duplicem nobis relationem distinguendam esse patet: utrum nempe ius emphyteutae intuitu meliorationum, si quae adsunt, spectetur, an intuitu iuris, quod emphyteutae in ipso fundo emphyteutico competit. Aliud enim ius emphyteutae tribuendum ratione meliorationum suarum, aliud ratione fundi ipsius in emphyteusin concessi. In duabus hisce relationibus itaque, separatim, quid secundum legum tenorem sit statuendum, stabiliamus.

§. II.

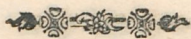
Primo itaque considerandum venit ius emphyteutae ratione meliorationum. Meliorationes graeco vocabulo *επιπονήματα*, vel ut alii legunt *επιφοιτήματα* dicuntur et consistunt in accessionibus, quas suo labore suisque impensis emphyteuta producit: quorsum tamen non referendae accessiones, quas non data opera fecit v. g. si thesaurum invenit in fundo, cuius dimidium tamen iure inventionis ad eum spectat. Intuitu ha-

rum

rum emphyteuta dominus utique dicendus, et quidem unicus. Omnes enim actus circa eas suscipere potest, nullumque aliud domino plus competit, quam 1) ius protimiseos in venditione earum, modo dominus se intra spatium duorum mensium declaret, se quantitatem, quam emphyteuta re vera ab alio recipere potest, praestare velle. Sin autem hoc spatium fuerit emensum et dominus se declarare intra illud noluerit, licentia emphyteutae datur meliorationes suas vendere *L. 3. C. de iure emphyt.* 2) ius ex priori fluens, quod illas meliorationes absque consensu domini emphyteuta alienare nequeat, partim quod nesciat, utrum dominus quantitatem ab alio oblatam praestare malit, partim quod meliorationes istae coniunctae sint cum ipso fundo emphyteutico, in quo emphyteutae ius ipsum emphyteuticum competit, quod absque domini consensu emphyteuta transferre nequit, cum novum emphyteutam ei invito obtrudere nequeat. Omnia haec vero semper cum hac restrictione sunt accipienda, si intra spatium duorum mensium se declaraverit, sin minus obtinet sanctio IUSTINIANI in *cit. l. 3. necessitatem habere dominos accipere emphyteutam*, si ius emphyteuticum ad personas non prohibitas, sed concessas, et ad solvendum canones, idoneas, transtulerit. Sin autem novum emphyteutam, vel emtorem meliorationis, suscipere dominus minime maluerit, licere emphyteutae etiam, *non consentientibus dominis*, ad alios suum ius, vel emphyteumata transferre, oblata tamen domino quinquagesima parte pretii, quod ab emtore accepit, quae ei, ut quidem HVG. DONELLO in

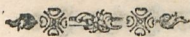

commentario de iure civili et pluribus aliis, sed minus recte videtur, propter inhumanum dissenfum, vix adimi potest, cum de hac poena fileant leges, quae nihil agunt, quam ut observato praescripto modo legitime translatum confirmet. Quaestionem an haec quinquagesima pars pretii, quam iuniores ICti, vocabula barbaris seculis nato, *laudemium* adpellare solent, a vetere, an vero a novo emphyteuta sit praestanda? quod attinet, facillime eam decidi posse credo, quod nempe a vetere emphyteuta sit exigenda, cum non in recognitionem dominii, sed pro concessione in alienationem, detur.

§. III.

Alteram relationem in determinandis iuris emphyteutici qualitatibus quod spectat, puto, si qualitates iuris emphyteutici considerantur, intuitu iuris, quod emphyteutae competit in ipso fundo emphyteutico, sciendum, nullum amplius ius ipsi competere, quam solum ius emphyteuticum i. e. ius in re aliena, non vero ius in re propria, seu proprietatem, quae solo domino competit, ut supra pluribus demonstravimus. Ius ipsum vero emphyteuticum competens non purum est sed conditionatum, sub conditione nempe annui canonis solvendi, adeo ut si non solvatur ius hocce emphyteuticum ipso iure resolvatur. *L. 2. D. si ager vectig. id est emphyt. petat. Ita tamen si vectigal solvant.* Cum vero imperator noster hanc iuris emphyteutici resolutionem re-

strin-

strinxerit in favorem emphyteutae, 1) quid iure ante - Iustiniano et deinde 2) quid iure Iustiniano obtinuerit, perpendamus.

§. IV.

Consensu emphyteusis, tam iure ante - Iustiniano quam Iustiniano, erectam fuisse, patet, cum priori iure ad locationem conductionem fuerit relata, locatio conductio vero sit contractus consensualis, qui causam obligationis suae plenae petit a solo consensu interposito. Cum itaque solus consensus ad emphyteusis constituendam sufficiat, videndum, utrum conventionem adiecta determinatum fuerit intra quodnam tempus canon sub iactura emphyteuseos ab emphyteuta esset solvendus nec ne. Priori casu conventioni standum est, cum cuilibet liberum sit, alias praestationes contractibus vel adiciere vel detrahere, modo non substantialia contractuum, i. e. quaeposito contractu necessario sunt ponenda, sed naturalia, vel accidentalia eorum concernant. Sin vero nullum tempus determinatum fuerat, ius habebat dominus emphyteutam expellendi ex praedio emphyteutico, si praeterlapso uno anno canon ab emphyteutico non erat solutus.

§. V.

Hunc vero rigorem in favorem emphyteutae restrinxit sacratissimus noster imperator Iustinianus per *L. 2. Cod. de iure emphyteut. et Nov. 7.* si nempe per pacta contra-

Etui adiecta nihil determinatum sit, alias obtinet sanctio *L. 2. cit.* ubi dicitur. *In emphyteuticariis contractibus sancimus siquidem aliquae portiones in emphyteuticis instrumentis fuerint conscriptae easdem et in omnibus aliis capitulis servari, conventionique standum est.* Iam quale tempus ad solvendum canonem imperator determinaverit videamus, quo praeterlapso, si canon non est solutus, nec apochae tributorum solutorum domino exhibitae, ius emphyteuticum resoluatur. Ad hocce determinandum, cum longius tempus in secularibus quam ecclesiasticis emphyteusibus concessum, hae emphyteusium species necessario sunt distinguendae.

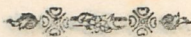
§. VI.

Emphyteusis est vel secularis vel ecclesiastica pro diversitate obiecti, utrum nempe in re seculari an vero ecclesiastica ius emphyteuticum sit constitutum. Usus huius distinctionis quaerendus est 1. in modo amittendi ob non solum canonem de quo infra. 2. in constitutione, difficilius enim constituitur in re ecclesiastica quam seculari *L. 14. et 17. C. de SS. eccles.* 3. in forma, cum in ecclesiasticis emphyteusibus probationis causa scriptura requiratur si ad haereses sine transiturae *Nov. 7.* in seculari vero non exigatur, cum solo consensu hic contractus perficiatur. Nec obstant verba *L. 1. C. de iure emphyt.* „scriptura interveniente“ verba enim haec, *id, quod plerumque fit,* non autem essentiale requisitum exprimunt. *LVDERVS MENCKENIVS in gymnasio polemico Disp.*

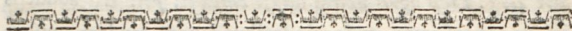
Disp. III. num. V. Si vero quid novi et consuetudinibus emphyteuticariis non receptum pacisci velint, tunc et ZENO et IVSTINIANVS, volunt, ut pacta in scripturam redigantur, alias illorum nulla ratio habetur: quod verba *L. 3. C. de iure emphyt.* innuunt, in qua IVSTINIANVS, deperdito emphyteusium instrumento, controversias ex communibus et receptis principiis decidi vult. 4. in duratione, cum emphyteusis ecclesiastica ultra nepotes non extendatur *Nov. 7. Nov. 120.* secularis vero tandiu duret, quamdiu vectigal pendatur per *L. 1. D. si ager vectig. id est emphyt. pet.* Ex adductis itaque cognoscimus, maiori in legibus favore gaudere emphyteuses ecclesiasticas, quam seculares.

§. VII.

His praemissis, tempus facillime determinare possumus, quod constitutum est, antequam, canone non soluto, nec apochis tributorum solutorum domino exhibitis, ius emphyteuticum resoluitur. Secularis nempe emphyteusis ex sanctione *L. 2. C. de iure emphyteut.* si per totum triennium neque pecunias soluerit, neque apochas tributorum domino reddiderit, et ecclesiastica, si hoc intra biennii spatium facere omiserit, *Authent. qui res C. de SS. eccles. Nov. 7. Nov. 120.* resoluitur, et quidem ipso iure. Nec dici potest, emphyteutam hac ratione ad delinquendum invitari, cum possit alia via et per competentem actionem ad solutionem compelli, cum neminem oporteat conventionem vel admonitionem exspecta-

speĉtare, ſed ultro ſeſe offerre et debitum ſpontanea voluntate perſolvere *L. 2. C. cit.* Dies enim interpellat pro homine. Ne vero domini hoc iure abutantur, recuſantes accipere ſolutionem, quae ipſis intra triennium offertur, emphyteutae conceſſit *IUSTINIANVS* licentiam, atteſtatione praemiſſa ei pecunias offerre hiſque deinde obſignatis et depositis ſecundum legem periculum deiectionis minime timere. Non vero emphyteutae prodeſt, ſi partem canonis ſolverit, obligatio enim eius eſt individua, cui non ſatisfacit, qui partem ſoluit.

C A P V T IV.

DE MODIS AMITTENDI IUS EMPHYTEUTICVM.

§. I.

Modos amittendi ius emphyteuticum quod attinet, duplicem adeſſe cauſſam, ob quam emphyteuta iure ſuo privari poteſt, patet. Altera, ſi canonem non ſoluerit, altera, ſi abſque conſenſu et praevia denunciatione domino facta in alium, quam haeredem ius ſuum emphyteuticum transferre voluerit. De quibus cauſſis, antequam ſinem huic diſſertationi imponamus, adhuc agendum erit.

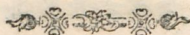
§. II.

§. II.

Priorem causam, propter quam iure suo privari potest emphyteuta in eo posuimus si canonem debito tempore non soluerit, dicitur enim in *L. 2. C. de iure emphyteut.* volenti domino licere eum a praediis emphyteuticariis repellere, nulla ei in posterum allegatione meliorationum, quas emphyteuta, culpa sua expulsus, tollere nequit, nisi salva fundi substantia tolli possint, nam cum fundo emphyteutico sunt coniunctae. Non autem sufficit quod canonem soluerit, sed etiam apochas publicarum functionum domino exhibere tenetur. Sunt autem publicae functiones, publicae pensitationes, id est ea, quae fisco aut reipublicae quotannis praestantur, quarum pensitationi praedium emphyteuticum est obnoxium, quae sunt vectigalia, tributa, publicae viae refectiones, collationes in refectionem aggerum, et similia, quae, qui praestat, dicitur in praestationibus fungi, unde praestationes ipsae dictae fuerunt functiones *L. penult. et ult. C. de apochis publ.* Si non illas exhibuerit ac domino per ostensionem apocharum probationem impletae solutionis fecerit, iure suo aequo cadit, cum ad eas exhibendas sit obligatus per *L. 2. C. de iur. emphyt.* ne dominus vel sequens possessor, reversa, vel extincta emphyteusi, ratione praeteriti oneris possent inquietari. Et tam late patet eiiciendi emphyteutam hanc ob causam facultas EX IUSTINIANI Constitutione inducta, ut exerceri possit etiam adversus ecclesiam, quae rem suscepit in emphyteusin,

D

per

per *auth. qui res. C.* Si vero obligationibus suis satisfecerit et non solum canonem soluerit, sed etiam publicarum functionum apochas domino reddiderit, iure suo neququam privari potest emphyteuta.

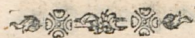
§. III.

Altera causa a IUSTINIANO originem habens, quae efficit, ut iure suo emphyteuta privetur, in eo consistit, si fundum emphyteuticum in alium quam suum haeredem inter vivos transtulerit, per *L. 3. C. de Iure emphyt.* cum obligatus sit ad denunciandum domino, si meliorationes suas vendere et ius suum in fundo, cum quo sunt conjunctae, transferre velit, quo hic se intra spatium duorum mensium declaret, an iure proximis ipsi competente uti, an vero in alienationem in extraneum consentire velit, ne ipsi invito emphyteuta inidoneus ad canonem soluendum, publicasque functiones praestandas, obrudatur. Sed semper haec cum illa restrictione sunt intelligenda, si non emphyteuticum instrumentum super hoc casu aliquas pactiones habeat, quae utique observanda. Sin vero minus, vel instrumentum emphyteuticum deperditum sit, eiusque tenor per testes probari nequeat, sanctio *cit. L. 3.* obrinet, sive totum fundum, sive partem eius, alienaverit, sive donaverit, sive permutaverit. Non quidem me fugit, dari ICTOS, qui sub verbo alienationis solum venditionem, non vero ceteras species alienationis intelligendas esse contendunt; ut *TITIVS in iure privato lib. II. cap. XI. pag. 373.* sed quo

quomodo hanc sententiam cum *L. 3. C.* concilient, ego saltem non video: non enim de sola venditione, sed de quocunque modo transferendi loquitur *IUSTINIANVS*; donaturus sive permutaturus emphyteusin domino suam intentionem ut revelet necesse est. Generalia sunt eius verba in citata *L. 3.* „*minime licere emphyteutae sine consensu domini meliorationes suas aliis vendere, vel ius emphyteuticarium in alios transferre.*“ Omnia ea itaque, quae in venditione emphyteuseos observanda sunt, ad reliquas alienationis species applicari debere in aprico est. Aliud iure ante-Iustineano obtinebat, secundum quod alienatio quidem ipso iure nulla erat, emphyteusis vero apud emphyteutam alienantem manebat.

§. IV.

Et haec allatae duae causae unicae sunt, ob quas emphyteuta iure suo privari potest. Transeo enim mortem emphyteutae atque totalem rei emphyteuticae interitum, cum haec ad modum finiendi ius emphyteuticum, non vero ad modos illud amittendi, sint referenda. Falsa itaque est sententia doctorum existimantium, ius emphyteuticum propter deteriorationem fundi amitti, cum haec nullibi inter modos amittendi sit relata, ideoque emphyteutae propter illam deiectionis periculum non immineat: quamvis tamen non sit negandum, eum ad damnum deterioratione datum refarciendum obligatum esse, cum, sub lege meliorationis, fundus ipsi a domino in emphyteusin concessus, et ex sanctione *L. 1. C. de iure emphyt.*

emphyt. damnum, quod casu fortuito contigit, ex quo non ipsa penitus fundi emphyteuticarii laedatur substantia, suis partibus adscribere debeat emphyteuta, multo magis damnum culpa sua datum domino, ut resarciatur, cum tenere, apertum est. Liceat mihi adhuc me in quaestionem immittere, quae multum controversa est et Ictos magnopere agitavit, an domino liceat emphyteutam ob causas antecedentibus §, allatas propria auctoritate eicere, nec ne, sed per iudicem id fieri debeat. Videri quidem potest adfirmativam hic obtinere, cum in *L. 2. C. de iur. emphyt.* dicatur: *volenti domino licere, eum a praediis emphyteuticis repellere* et deinceps: *sed omni modo eo, si dominus voluerit, repellendo*. Cum vero vix unquam sit, quin maneat quaestio super extinctione emphyteuteos, malletm adsentire sententiae *PAULI lib. 13. ad Plautium l. 176. de reg. iur.* „*Quod non singulis sit concedendum, quod per magistratum fieri possit publice, ne occasio sit maioris tumultus faciendi*. Subsisto iam pro ratione instituti velaque contraho, ne patientia Tua B. L. abuti videar. Errores forte admissos benevole excuses rogo, cum errare humanum esse soleat, adeo ut divinitatis sit in nullo penitus errare.

L. 2. §. 14. C. de vet. iur. enucl.

NOBILISSIMO
 PRAESTANTISSIMOQUE HVIVS SECIMINIS ACAD.
 AVCTORI
 PRAESES.

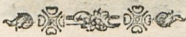
Reddo Tibi, praestantissime RIEDIGERE hanc Tuam Dissertationem a Te mihi oblatam, proprio Tuo arbitrio, quod ad materiam proponendam discutendamque attinet, inter plures alias Tibi a me commendatas, adoptatam, et Tuo opere eoque solo conscriptam elaboratamque, sua plane integritate, constantem, non interpolatam et ne uno quidem verbo a me, aut addito, aut correcto, aut lituris deletis: nihilque mihi praeter eximium honorem vindico in me ex eo redundaturum, quod conflictus Tui litterarii moderatoris spartam, ut Tua erga me humanitas est, in me detuleris. Ego autem me eo libentius Tibi sisto comitem doctrinaeque Tuae testem, quo magis quoque saepius singulare Tuum in disputando acumen mihi probasti, totque scientiae Tuae solide curateque quaesitae documenta mihi quotidie fere edidisti, adeo ut viuidam ingenii Tui indolem vehemen-

ter admiratus fuerim, mentemque philosophicam a natura Tibi, prae multis sane aliis, abundanter ingenitam, a Te autem excellenti studio excultam explicatamque. Perge, quaeso, amantissime RIEDIGERE hac, quam feliciter es ingressus, via, eaque ipsa semper ratione in iuris scientiae doctrinis ad ipsum reipublicae usum transferendis nunc utere, immo, ut omnia harum virtutum decora in vno veluti argumento compressa Tibi commendarem, sequere patrem Tuum perillustrem, in his virtutibus certe principem, et, credas mihi, exemplum profecto habebis, quo illustrius Tibi inuenire nunquam licebit, exemplum viri summae prudentiae doctrinaeque ipsis rebus agendis adtemperatae, summorumque erga rem publicam meritorum. Quidquid, praestantissime RIEDIGERE, Tibi contiget iucundum, desideratum, auspiciatumque, id omne Tibi contigisse gauisurum me semper fore equidem optime scio, Te tantum maximopere rogaturus, ut Tua memoria et beniuolentia ne plane indignum me iudices.

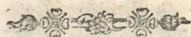
Scrib. Traiecti ad Viadrum d. XV. Nov.

MDCCLXXIII.

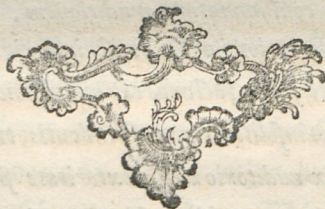

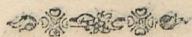
 CANDIDATO
 CLARISSIMO ET DOCTISSIMO
 DISSERTATIONIS
 AVCTORI
 SAL. PLVR. DIC.
 IOANNES GOTTLIEB TOELLNER.

Quod in Te, hospitii coniunctusque non tantum, sed studiorum communium etiam vinculo mecum iuncto, amavi ac deamavi, ingenium liberale, ad literas natum formatumque, non ad vulgarem nitens, sed solidam et consummatam eruditionem, eius rei, quod nunc dissertatione a Te conscripta eiusque defensione publice fidem facturus es, amicissime laetor. Tam gloriosa et insolita, cum respondentis, tum opponentis partes, in auditorio meo, dexteritate sustinuisti, felicissimaeque, qua philosophiam cum iurium studiis copulasti, operae tirocinia posuisti, ut acclamationes publicas praesagiam. Gratulor Tibi tam honestum ex Musis nostris discessum: gratulor stadium academicum cum singulari bonorum omnium de Te expectatione

elatione decursum: gratulor PATRI PERILLV-
STRI, gratulor Tibi fructus industriae et eruditio-
nis, qui Te manent, ampl.issimos. Fruere iisdem
sub auspiciis tanti Parentis diu feliciter! cuius exem-
plum intueri, eiusque splendidissimis in rem publi-
cam meritis, ad, si non paria, similia tamen, pro-
uocari et excitari Tibi datum est. Vale, meique
et amicitiae nostrae memor viue. Scripsi in regia
Viadrina prid. non. Non. MDCCLXXIII.

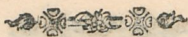

V I R O
 PRAENOBILISSIMO ATQVE ORNATISSIMO
 DISSERTATIONIS AVCTORI
 S. P. D.
 LVDOVICVS GODOFREDVS
 MADIHN.
 I. P. P. EXTRAORD.

*I*nter ea, quae mihi felici sidere in hac alma Viadrina contigerunt, illud, certe refero, quod non solum cupidam legum iuventutem diligentissimosque iurisprudentiae cultores inuenerim, sed etiam quod amicos nactus sim, ex quorum consuetudine, quotidianis fere consultationibus, quas, ut fieri solet, instituere solemus, tum eorum ingenia, tum profectus, aut iam adquisitos, aut in dies crescentes aestimare potuerim. Horum etiam numero Tu, Vir ornatissime fuisti, quo statim ac huc venerim, meam qualemcunque amicitiam coniunctionemque quaerens, quoties de arte nostra locuti sumus, semper mihi probasti Tuam erga solidiorem iurisprudentiam amorem, Tuum liberum, ab omni partium studio, alienum ingenium, politissimumque Tuum iudicium. Quibus ingenii dotibus a benigna natura iamiam acceptis, auctis sane atque

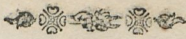
E excultis

*excultis institutione philosophica summe venerabilis TOLL-
 NERI, viri de nostra academia, immo, ut omnibus notum,
 de orbe litterato meritiissimi, instructus, quum iuris scienti-
 ae operam nauaris Tuam, non potuisti non magnos etiam
 profectus in eadem consequi. De quibus luculenter testatur,
 quod edis specimen, proprio profus Marte elaboratum, quo
 Tuum ex hac academia discessum, more maiorum non satis
 laudando, celebriorem esse iubet, et a quo neque Te festina-
 tionem, ut ego scio, urgentissimam, excusare posse credi-
 disti. Redear igitur fausto omine in patriam, reddus Te
 amplexibus parentis perillustri, qui filium tam bene virtuti-
 bus et doctrina ornatum, quemque semper in deliciis habuit,
 auide iam expectat. Ego Tibi quaevis secunda adprecor.
 Bene sis vale rei publicae, splendidae Tuae familiae, Tibi
 et amicis Tuis, quibus ut me semper adscribas, obnixè Te
 rogo. Dab. Trai. ad Viadr. die 14. Novembr.*

MDCCLXXIII.

 PRAENOBILISSIMO RESPONDENTI
 HVIUSQUE LIBELLI
 AVCTORI
 AMICO SVO DILECTISSIMO
 S. P. D.
 IOHANNES FRIEDERICVS GEJSLER.
 OPPONENS.

Quod, quem ab ephobis insignis Tuae assiduitatis, qua Musarum castra secutus es, testem, quem aetate adultiori comitem iterum in sacratissimae Themidos palaestra habuisti, eum quoque egregii eruditionis Tuae speciminis, laudisque exinde in Te redundaturae testem esse volueris, vehementer valdeque laetor, gratisque Tibi dico maximas, quas possum. Verum enim vero, quam publice defendendam suscepisti dissertationem, spem abunde superat, licet maxima fuerit, omnem, Teque faustissimis PERILLUSTRIS MADIHNI auspiciis, nomen, omnibus solidioris iuriscientiae cultoribus sacrum, mihiq; ob singularia in me collata beneficia sanctissimum! felicissimas animi Tui dotes pereximie coluisse, probationem, omni exceptione, omni dubio, sisti maiorem. Ne vero, Amicissime, adulatoris munere fungi videar, omnibus desisto laudibus. Potius Tibi ex animo eruditionem Tuam gratulor, gratulor Parentibus, Patriae gratulor. Quem attingere iuris Romani apices tam felici didicisse constat successu, quodcumque in republica munus bene administraturum satis facile praevides. Quod si igitur Dilectissime in optimam, quosque Tuos conatus conversurum sit numen T. O. M. partem, hocce persuadeas Tibi velim acceptissimum fore gratissimumque mihi. Interim vale Tuoque me nunquam indignum habeas amicitia. Dab. Francofurti ad Viadrum. V. id. Nov. CIO IO CCLXXIII.

PRAENOBILISSIMO DISSERTATIONIS AVCTORI.

S. D.

GEORG. DAVID. FRID. DAMES. POMER.

OPPONENS ORDINARIVS.

*O*mnis, qua par est, laetitia, munus suscipio, quod ex Tua erga me amicitia benevole in me collocaſti, cum hac occasione, et Tuam in elegantiori iurisprudencia praecipuam cognitionem admirandi et publice amicum Tuum me proſitendi facultas mihi detur. Conſuetam laudum enarrationem facile omitti hic poſſe credo, cum has iam loquitur praestantiſſimum Tuum de vera indole agrorum vectigalium ſpecimen, quaeque iam omnibus etiam patent. Id potius, cariſſime RIEDIGERE abs Te peto, ut amicitia Tua in poſterum me amplecti mihiſque favere pergas. Ita vale. Scrib. Francofurti ad Viadrum, d. XV. Nov. MDCCLXXIII.

ULB Halle

3

004 393 171

f 7A → d
nw 7+ 10 Schild verknüpft

24

183

1773, 2

~~1773, 2~~
Pr. Comm.

19/

DISSERTATIO IVRIDICA
 DE
 VERA INDOLE AGRORVM
 VECTIGALIVM
 SECVNDVM
 IVRIS ROMANI DOCTRINAM
 QVAM
 PRAESIDE
 VIRO CONSVLTISSIMO
GEORG. SAM. MADIHN
 IVRIVM PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO
 ACADEMIAE REGIAE VIADRINAE
 PRAECEPTORE SVO OMNI OBSERVANTIA COLENDO
 DIE XXV. NOVEMB. A. MDCCLXXIII
 IN AVDITORIO IVRIDICO
 PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT
 AVCTOR RESPONSVRVS
GEORG. FRID. CHRISTOPH.
RIEDIGER
 BEROLINAS.

KÖNIGLICHES
 UNIVERSITÄTS-
 ZVHALLE

TYPE FRIDERICI WILHELMI BIRNSTIELI
 REG. PRIVIL. TYPOGR. BEROL.

